

Τα στάδια της διαδικασίας αγιοκατατάξεως (Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Τσέτσης, Μόνιμος Αντιπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Έδρα του Π.Σ.Ε.)

/ [Πεμπτούσια](#)



[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2dMWtSP>]

Ενδεικτικά μπορεί να αναφερθεί η περίπτωση του Οσίου Ευγενίου του Αιτωλού, που ανεγράφη στο Εορτολόγιο τον Ιούλιο του 1982. Από τη στιγμή που ο Μητροπολίτης Καρπενησίου Νικόλαος, κατά τις επισκοπικές του περιοδείες, διαπιστώνει ότι «οι την ύπαιθρον οικούντες Ευρυτάνες διαμνημονεύουσι του ονόματος Ευγενίου του Αιτωλού μετά πολλού του σεβασμού, εξικνουμένου μέχρι του θείου δέους και της θρησκευτικής κατανύξεως, ως άγιον τούτον θεωρούντες»[23], κινητοποιεί το μηχανισμό της επισήμου αναγνώρισέως του από το Πατριαρχείο και της εντάξεώς του στο Εορτολόγιο. Στο σχετικό φάκελλο, που διαβιβάζεται μέσω της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, επισυνάπτεται και υπόμνημα του Συνδέσμου «Ευγένιος ο Αιτωλός», το οποίο συνοψίζει το βίο και πολιτεία του Ευγενίου και διερμηνεύει τη λαϊκή συνείδηση ότι ο «πολλά δείγματα αγιότητος παρασχών Ευγένιος ο Αιτωλός, γενόμενος των αδικουμένων προστάτης και των αμαθών φωτιστής, της πίστεως πρόμαχος, της δ' Εκκλησίας θεράπων και ευεργέτης του Γένους αυτού», πρέπει να καταριθμηθεί «εις την χορείαν των Οσίων, Ομολογητών ή Αγίων της Ορθοδόξου ημών πίστεως ως εν πάσι τω Κυρίω ευαρεστήσας»[24]. Μαρτυρία εξωτερική ότι ο Ευγένιος ο Αιτωλός τιμόταν ως άγιος από τους πιστούς, αποτελούσε και το γεγονός ότι στο νάρθηκα του Καθεδρικού Ναού της Αγίας Τριάδος Καρπενησίου, είχε διαμορφωθεί παρεκκλήσιο τιμώμενο επ' ονόματί του[25], καθώς και η ύπαρξη εικόνας του αγίου, ιστορημένης στον αγιογραφικό οίκο των Παχωμαίων, πράγμα το οποίο δηλώνει ότι «και εν τω Αγίω Όρει, ένθα εμόνασεν ο Ευγένιος, υφίσταται η συνείδησις περί της αγιότητος αυτού»[26].



Ἐξη

μόλις μήνες μετά την έναρξη της διαδικασίας από τον Μητροπολίτη Καρπενησίου, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Δημήτριος, του γνωστοποιεί ότι η Αγία και Ιερά Σύνοδος, έπειτα από σχετική εισήγηση της Κανονικής Επιτροπής και λαμβάνοντας υπ' όψη την κοινή συνείδηση κλήρου και λαού περί της οσιότητας του ιερομονάχου Ευγενίου, συναρίθμησε αυτόν «τοις εν τω Εορτολογίω Οσίοις της Εκκλησίας ημών, της μνήμης αυτού ορισθείσης ίνα επιτελήται τη ε΄ Αυγούστου, παραμονή της εορτής της Θείας Μεταμορφώσεως εκάστου ενιαυτού, εν η προς τας αιωνίους ούτος μετέστη μονάς»[27]. Η Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη, η οποία κατεστρώθη και υπεγράφη επί τη ευκαιρία της εντάξεως του Αγίου Ευγενίου του Αιτωλού στο Εορτολόγιο, εξηγεί ως εξής τη σχετική απόφαση της Ιεράς Συνόδου: «... απιδόντες προς την οσίαν και θεάρεστον βιοτήν και πολιτείαν και τας εξαίρετους υπηρεσίας αυτού προς την Μητέρα Εκκλησίαν και την Ορθοδοξίαν και της κοινής ωφελείας προνοούμενοι των πιστών, εξ αρχής πεποιθότων περί της οσιότητας αυτού και τιμώντων την ιεράν αυτού μνήμην εν Ευρυτανία και τη ομόρω Αιτωλία, έγνωνεν την κοινήν των πιστών συνείδησιν, κατά το ανέκαθεν κρατούν έθος, εις εκκλησιαστικήν Πράξιν και απόφασιν μετουσιούντες, την προσήκουσαν τοις θείοις ανδράσι και τούτω απονείμαι τιμήν»[28]. Η ανωτέρω διατύπωση, την οποία, ας σημειωθεί, δε συναντούμε συχνά σε ανάλογες Πράξεις, είναι ενδιαφέρουσα, η δε πρωτοτυπία της έγκειται στο ότι με μια μόνο φράση, συνοψίζει την ορθόδοξο αντίληψη περί τιμής και αναγνωρίσεως αγίων,

ερμηνεύοντας συνάμα και το πραγματικό νόημα της επεμβάσεως της ανωτάτης εκκλησιαστικής Αρχής, προκειμένου να ενταχθεί ένα πρόσωπο στο Εορτολόγιο. Ότι δηλαδή ο ρόλος της επίσημης Εκκλησίας δεν είναι να «αναδεικνύει» ή «ανακηρύττει» αγίους, πολύ δε περισσότερο να «αγιοποιεί» ένα πρόσωπο, αλλ' απλώς να μετουσιώνει ένα βίωμα των πιστών σε επίσημη Εκκλησιαστική Πράξη.

Με την ανωτέρω ακριβώς απλή διαδικασία, άνδρες και γυναίκες, που διακρίθηκαν για την οσιότητα του βίου τους κατά τους τελευταίους αιώνες και μέχρι ακόμη των ημερών μας, και που τιμήθηκαν από το λαό του Θεού ως άγιοι, εντάχθηκαν στο Εορτολόγιο της Εκκλησίας και εορτάζονται έκτοτε από το ορθόδοξο πλήρωμα «ύμνοις εγκωμίων γεραιρόμενοι».

Είναι άξιο παρατηρήσεως ότι, ενώ το προαναφερθέν γράμμα του Οικουμενικού Πατριάρχου Φωτίου Β' προς τον Βουκουρεστίου Μύρωνα, μιλούσε περί ιεροτελεστίας, κατά τη διάρκεια της οποίας υπογράφεται η Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη και παρέθετε ένα σχετικό τυπικό, η εφαρμογή της ιεροτελεστίας αυτής παρέμεινε ανενέργητη. Μόλις τον Μάιο του 1988 και έπειτα από παρατήρηση του Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων Συμεών, ότι η κατάταξη στο Αγιολόγιο της Εκκλησίας ενός οσίου πρέπει να ολοκληρώνεται με Ιερά Ακολουθία[29], η Ιερά Σύνοδος ανέθεσε στη Συνοδική Επιτροπή επί του Τυπικού και της Θείας Λατρείας, τη μελέτη του όλου θέματος.

(συνεχίζεται)

[23] Βλ. Νικολάου Καρπενησίου, προς την Ιεράν Σύνοδον της Εκκλησίας της Ελλάδος, Γράμμα από 5 Ιανουάριου 1982, εν Όσιος Ευγένιος ο Αιτωλός, Αθήναι 1983, σελ. 94.

[24] Ένθ. αν., σελ. 91. Εκείνο το οποίο μπορεί κανείς να προσάψει στον ανωτέρω Σύλλογο είναι η θεολογικά μάλλον αδόκιμη θεμελίωση του αιτήματος του και το συμπέρασμα ότι «ούτως η Μητήρ Εκκλησία, συνεχίζουσα το απολυτρωτικόν έργον του ιδρυτού αυτής αγνοθέτου Χριστού, θα επιστέψη τω της δικαιοσύνης στεφάνω, λαμπρόν αγωνιστήν». Αυτόθι. Τον στέφανο της δικαιοσύνης τον απονέμει μόνο «ο Κύριος... ο δίκαιος κριτής... πάσι τοις ηγαπηκόσι την επιφάνειαν αυτού» (Β' Τιμ. 4, 8), και όχι η Εκκλησία. Όπως εύστοχα παρατηρεί ο Στ. Παπαδόπουλος, «η τοπική Εκκλησία διαπιστώνει μόνο από τις πράξεις και τα θαύματα του ιερού άνδρα την κατάταξη που του έκανε ο Θεός, τη συναρίθμησή του δηλ. με τους αγίους, και μετά η Σύνοδος διακηρύσσει πανηγυρικά στους πολλούς την αγιότητα, κάτι που ήδη είχε διαπιστώσει - γνωρίσει μικρός αριθμός πιστών ενορίας, περιοχής, μονής». Βλ. Στ. Παπαδοπούλου, μν. έργ., σελ. 18.

[25] Όσιος Ευγένιος ο Αιτωλός, σελ. 84.

[26] Βλ. Γνωμοδότηση του π. Ευαγγέλου Μαντζουνέα προς τη Συνοδική Επιτροπή της Εκκλησίας της Ελλάδος επί των Νομοκανονικών Υποθέσεων, ένθ. αν., σελ. 98.

[27] Δημήτριος Α' Κωνσταντινουπόλεως προς Νικόλαον Καρπενησίου, Γράμμα από 1 Ιουλίου 1982, ένθ. αν., σελ. 104. 28.

[28] Ένθ. αν., σελ. 106.

[29] Βλ. Διοικητικά Πρακτικά της Αγίας και Ιεράς Συνόδου, Συνεδρία 31ης Μαΐου 1988.